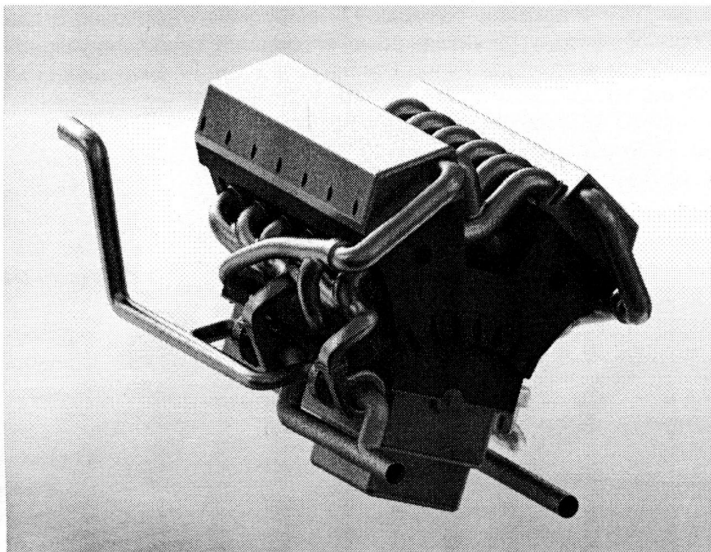

Модель повністю імітує реальний дизельний двигун (рисунк 2) з турбінними нагнітачами повітря, але без навісних агрегатів.

Рис.2. Модель 12-циліндрового дизеля у зібраному стані.

ДОСЛІДЖЕННЯ РОБОТИ ВІБРАЦІЙНО-ВІДЦЕНТРОВОЇ УСТАНОВКИ

¹Ляшук О.Л. *д.т.н. доцент*, ²Кондратюк О.М., *к.т.н. доцент*,

²Серілко Л.С. *к.т.н. доцент*, ¹Галан Ю.Я. *аспірант*

¹Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя

²Національний університет водного господарства та природокористування

При розробці і впровадженні нової високопродуктивної фінішної обробки, використовують вібраційний метод обробки деталей складної форми в сипучому абразивному середовищі. Процес вібраційного оброблення (ВіО) супроводжується взаємодією на деталь, яка обробляється, сукупністю факторів: великою кількістю мікроударів частинок робочого середовища, яка забезпечує пластичну деформацію, зняття металу і його окислів, змінних прискорень, які забезпечують високу рухомість і ударний характер взаємодії частинок робочого середовища і деталей, наявність хімічних і поверхнево-активних розчинів, які входять в склад ЗОР. Велика кількість різновидностей цього методу потребує досконального його вивчення і дослідження.

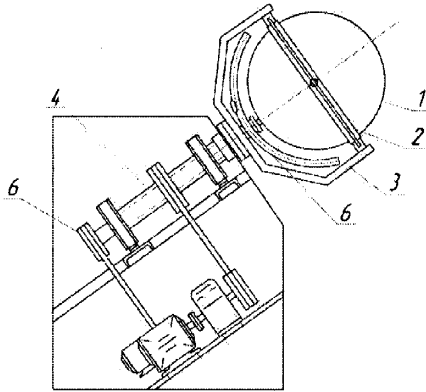

Рис. 1. - Схема вібраційно-відцентрової установки

Схему вібраційно-відцентрової установки, робоча камера якої здійснює складні кутові коливання та обертання навколо похилої осі, наведено на рис.1 [1]. Робоча камера 1 шарнірно встановлена в кільці 2, яка за допомогою підшипників кріпиться до ведучої вилки 3. Вилка 3 жорстко з'єднана з пустотілим валом 4, рух якого відбувається від електродвигуна за допомогою ласової передачі. Всередині пустотілого валу 4 знаходиться вал 5 кривошипного механізму 6, який здійснює кутові коливання робочої камери 1.

Розглянемо умовну рівновагу частинки абразиву, яка знаходиться на внутрішній поверхні камери. Згідно принципу Д'Аламбера [2] будемо мати:

$$\vec{P} + \vec{N} + \vec{F}_T + \vec{\phi} = 0 \quad (1)$$

де $\vec{P}$ – сила тяжіння, $\vec{N}$ – нормальна реакція поверхні камери, $\vec{F}_T$ – сила тертя, $\vec{\phi}$ – сила інерції, $\vec{\phi} = -m\vec{a}$.

Проведемо через кожену точку M_i з координатами (x_i, y_i, z_i) , $(i=1...12)$ нормаль, вектор якої матиме координати: $X_i = -x_i$; $Y_i = -y_i$; $Z_i = -z_i$.

Проектуючи рівняння (1) на нормаль отримаємо:

$$N = P_n + \phi_n, \text{ де } \vec{P} = m\vec{g}, \quad N' = \frac{N}{m} = g_n + a_n. \quad (2)$$

Вектор прискорення вільного падіння має координати $g_x = -g \cos \psi$; $g_y = g \sin \psi$, $g_z = 0$, де ψ – кут нахилу осі Oy до горизонту.

Знаючи проекції прискорення точки M_i на координатні осі a_x , a_y , a_z можна визначити величину N' .

$$N' = \frac{(g_x + a_x)X_i + (g_y + a_y)Y_i + (g_z + a_z)Z_i}{\sqrt{X_i^2 + Y_i^2 + Z_i^2}}. \quad (3)$$

Визначимо кінетичну енергію частинки абразиву, яка знаходиться в точці M_i в моменті часу, коли проходить відрив частинки абразиву від камери $N' > 0$.

$$E_k = \frac{mV_i^2}{2} = \frac{m(V_x^2 + V_y^2 + V_z^2)}{2} \quad (4)$$

де V_{xi}, V_{yi}, V_{zi} – проєкції швидкості точки M_i на осі координат в момент часу t_k .

Тоді кінетична енергія, яку віддає камера частинкам абразиву в точці M_i за час t_1 , буде рівна $T_i = \sum_{k=1}^{t_1} E_k$. Кінетична енергія, яку отримають частинки абразиву від всієї камери за час t_1 , буде рівна $T = \sum_{i=1}^{80} T_i$. Величина t_1 визначається з умови, що за цей час робоча камера здійснить повне число обертів навколо осі Oy . $t_1 = \frac{60}{\Delta n_1}$, де Δn_1 – крок зміни частоти обертання камери навколо осі Oy .

Після цього визначаємо кінетичну енергію, яку віддає камера частинці абразиву одиничної маси за час t_1 , яка наведена рис.2.

$$T' = \frac{T}{m \cdot t_1}. \quad (5)$$

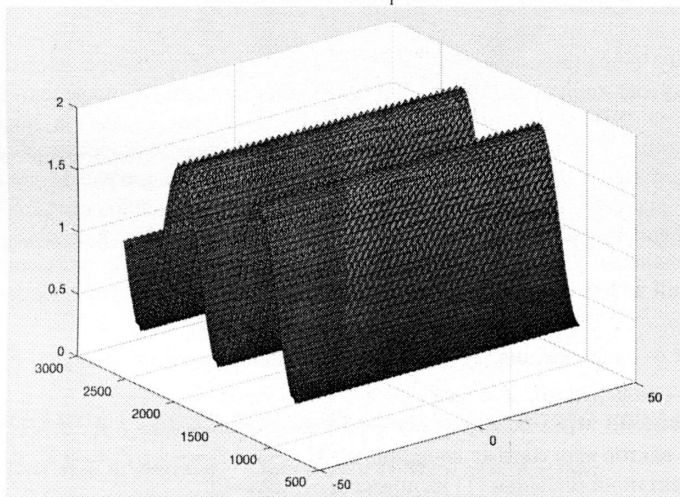

Рис.2. Поверхня відгуку залежності питомої кінетичної енергії T' від частоти обертання вилки p_1 і кривошипа p_2

Література:

1. Патент на корисну модель № 113428. Україна, МПК(2016.01) B24B 31/073. Пристрій для вібраційної обробки/ Гевко Б. М.; Кондратюк О. М.; Ляшук О. Л.; Серілко Л. С.; Галан Ю.Я. (Україна). – u201608015. Заявл. 19.07.2016.; Опубл. 25.01.2017р., Бюл.№2.- 4с.;
2. Павловський М. А. Теоретична механіка: [підручник] / М. А. Павловський. – К.: Техніка, 2002. – 512 с.